

YABANCI KURULUŞLAR DENETİM REHBERİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1- Bu Rehber, Dernekler Denetçilerinin yabancı kuruluşları denetlemesine ilişkin hususları belirlemek, 22/09/2004 tarih ve 25591 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren İçişleri Bakanlığı Dernekler Denetçileri Yönetmeliği’nde yer alan denetime ilişkin esaslara açıklık ve işlerlik getirmek amacıyla hazırlanmıştır.

Kapsam

MADDE 2- Bu Rehber, İçişleri Bakanlığı Dernekler Denetçilerinin yabancı kuruluşları denetlemesine ilişkin usul ve esasları kapsar.

Hukuki dayanak

MADDE 3- Bu Rehber, 22/11/2001 tarih ve 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu’nun ilgili hükümleri, 4/11/2004 tarih ve 5253 sayılı Dernekler Kanunu, 26/3/1987 tarih ve 3335 sayılı Uluslararası Nitelikteki Teşekküllerin Kurulması Hakkında Kanun ile 31/3/2005 tarih ve 25772 sayılı Dernekler Yönetmeliği, 22/9/2004 tarih ve 25591 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan İçişleri Bakanlığı Dernekler Denetçileri Yönetmeliği ile İçişleri Bakanlık Makamınının 30/9/2020 tarihli onaylarıyla yürürlüğe girmiş olan İçişleri Bakanlığı Dernekler Denetçileri Görev ve Çalışma Yönergesi’ne dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4- Bu Rehberde geçen;

- a) Bakanlık: İçişleri Bakanlığını,
- b) Denetçi: İçişleri Bakanlığı Dernekler Denetçileri ve Dernekler Denetçi Yardımcılarını,
- c) Başvuru formu: Merkezleri yurt dışında bulunan dernekler ile dernek ve vakıf dışındaki kâr amacı gütmeyen kuruluşların temsilcilik veya şube açma, dernek veya üst kuruluş kurma, kurulan dernek veya üst kuruluşlara katılma ve Türkiye’de faaliyette veya iş birliğinde bulunabilmelerine ilişkin verilmesi gereken Dernekler Yönetmeliği’nin eki Ek-6’daki Başvuru Formunu,
- ç) Mülki idare amirliği: Yabancı kuruluşların yerleşim yerinin bulunduğu yerin valilik veya kaymakamlığını,
- d) Statü: Merkezleri yurt dışında bulunan dernek, vakıf ve diğer kâr amacı gütmeyen kuruluşların Türkiye’de şube veya temsilcilik açmak için başvurularında vermeleri gereken Dernekler Yönetmeliği’nin eki Ek-9/A’daki statüyü, iş birliği veya faaliyette bulunma başvurularında ise vermeleri gereken Dernekler Yönetmeliği’nin eki Ek-9/B’deki statüyü,
- e) Şube: Merkezleri yurt dışında bulunan dernek, vakıf ve diğer kâr amacı gütmeyen bir kuruluşa bağlı olarak açılan, tüzel kişiliği olmayan ve bünyesinde organları bulunan alt birimi,
- f) Temsilcilik: Merkezleri yurt dışında bulunan dernek, vakıf ve diğer kâr amacı gütmeyen bir kuruluşa bağlı olarak açılan, tüzel kişiliği ve bünyesinde organları olmayan alt birimi,

g) Yabancı kuruluş: Merkezleri yurt dışında bulunan dernek, vakıf ve diğer kâr amacı gütmeyen kuruluşların Türkiye’de açılmasına izin verilen şube veya temsilcilikleri ile Türkiye’de faaliyette veya iş birliğinde bulunma izinlerini,

ğ) Yabancı kuruluşun genel merkezi: Yabancı kuruluşun bağlı bulunduğu tüzel kişiliğin bulunduğu ülkeyi,

h) Yabancı kuruluşun yerleşim yeri: Yabancı kuruluşun Türkiye’deki yönetim faaliyetlerinin yürütüldüğü il veya ilçeyi,

ı) Yabancı kuruluş beyannamesi: Yabancı kuruluşların vermesi gereken, Dernekler Yönetmeliği’nin eki Ek-8’deki beyannameyi, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Şube Açma

İzin işlemleri

MADDE 5- (1) Şubenin genel merkezi tarafından, Dernekler Yönetmeliği’nin eki Ek-6 formu ile Ek-9/A’ da bulunan örnek statüdeki bilgileri ihtiva eden ana statünün ve diğer belgelerin Bakanlığa verilerek izin alınıp alınmadığı,

(2) Başvuru sonucunun başvuru sahibine bildirilip bildirilmediği,

(3) İzin başvurusu sonuçlanmadan faaliyette bulunulup bulunulmadığı,

(4) Kurucular arasında yabancı kişi olması durumunda, bu yabancı kişinin Türkiye’de yerleşme hakkının bulunup bulunmadığı,

Denetçilerce incelenir.

Faaliyet

MADDE 6- (1) Şubenin Türkiye’de yürütmekte olduğu faaliyetlerinin, şubenin statüsü ve derneklerle ilgili mevzuat hükümlerine uygun yürütülüp yürütülmediği,

(2) Dernekler Yönetmeliği’ne ekli Ek-6 başvuru formunun 8’inci kısmında ve statüde belirtilen yerlerde faaliyet gösterilip gösterilmediği,

(3) Anayasa ve kanunlarla açıkça yasaklanan amaçları veya konusu suç teşkil eden fiilleri gerçekleştirmek amacıyla faaliyette bulunulup bulunulmadığı,

(4) Askerliğe, millî savunma ve genel kolluk hizmetlerine hazırlayıcı öğretim ve eğitim faaliyetlerinde bulunulup bulunulmadığı ve bu amaçları gerçekleştirmek üzere kamp veya eğitim yerleri açılıp açılmadığı, üyeleri için özel kıyafet veya üniforma kullanılıp kullanılmadığı,

(5) Faaliyetin yapılacağı yer ve faaliyet konularında yapılan değişiklik için Bakanlıktan izin alınılıp alınmadığı,

(6) Dernekler Yönetmeliği’ne ekli Ek-9/A’da yer alan örnek statünün 14’üncü maddesi gereğince şubenin, yerleşim yerinin bulunduğu yerin haricinde faaliyet izni verilen diğer illerde saha ofisi açılması durumunda, 10 gün içerisinde mülki idare amirliğine bildirimde bulunulup bulunulmadığı,

Denetçilerce incelenir.

Beyanname

MADDE 7- (1) Şubenin, her yıl sonu itibarıyla o yıl içerisindeki faaliyet ve harcamalarına ilişkin Dernekler Yönetmeliği'ne ekli Ek-8'de belirtilen beyannameyi, takip eden yılın Nisan ayı sonuna kadar kütük numarasının kayıtlı olduğu valiliğe verip vermediği,

(2) Beyannamenin gerçeğe uygun olarak doldurulup doldurulmadığı,

Denetçilerce incelenir.

Bildirim

MADDE 8- (1) Şubenin yurt dışından aldığı aynı veya nakdi yardımları kullanılmadan önce Dernekler Yönetmeliği Ek-4/A'da belirtilen Yurt Dışından Yardım Alma Bildirimini doldurarak mülki idare amirliğine bildirimde bulunup bulunmadığı, nakdi yardımların bankalar aracılığı ile alınıp alınmadığı ve bu yardımların amacına uygun olarak kullanılıp kullanılmadığı,

(2) Şubenin, yardım yapılmadan önce Ek-4/B'de belirtilen Yurt Dışına Yapılacak Yardım Bildirimini, yardım gerçekleştirildikten sonra ise Ek-4/C'de belirtilen Yurt Dışına Yapılan Yardım Faaliyet Sonuç Bildirimini, belirtilen sürelerle ve belirtilen usule uygun olarak verip vermediği,

(3) Yurt dışına finans kuruluşları aracılığı ile veya yolcu beraberinde gönderilecek yardımların bildirimlerinin yapılıp yapılmadığı,

(4) Şubenin genel merkezinden aldığı paralar ile genel merkeze gönderdiği para veya yardımlara ilişkin bildirim yükümlülüğünün yerine getirilip getirilmediği,

(5) Yerleşim yeri adresi değişikliklerinin 45 gün içerisinde Bakanlığa ve şubenin bulunduğu yerin valiliğine bildirilip bildirilmediği,

Denetçilerce incelenir.

Defterler ve kayıt usulü

MADDE 9- (1) Defter tutma esasının belirlenmesinde Dernekler Yönetmeliği'nin 31 inci maddesinde belirtilen hükme uygun hareket edilip edilmediği,

(2) Tutulması zorunlu olan ve aşağıda belirtilen defterlerin mevcut olup olmadığı,

a) İşletme hesabı esasına göre defter tutulması halinde; karar defteri, üye kayıt defteri, evrak kayıt defteri ve işletme hesabı defteri,

b) Bilanço esasına göre defter tutulması halinde; karar defteri, üye kayıt defteri, evrak kayıt defteri, yevmiye defteri ve büyük defter (Demirbaş defteri, alındı belgesi kayıt defteri ve envanter defteri ile diğer yardımcı defterler zorunlu olmayıp isteğe bağlı olarak tutulabilir),

(3) Defterlerin tasdik işlemleriyle ilgili olarak Dernekler Yönetmeliği'nin 36'ncı maddesi hükümlerine uyulup uyulmadığı,

(4) İçişleri Bakanlığınca yayımlanan 2006/1 sayılı "Dernekler Tarafından Tutulan Üye Kayıt Defterinde Bulunması Gereken Bilgiler ile Bu Defterin Şekli Hakkında Tebliğ" ve 2007/2 sayılı "Dernekler Tarafından Tutulan Karar, Evrak Kayıt, Demirbaş ve İşletme Hesabı Defterlerinde Bulunması Gereken Bilgiler ile Bu Defterlerin Şekli Hakkında Tebliğ" hükümlerine uyulup uyulmadığı,

(5) Defter kayıtlarının, Dernekler Yönetmeliği'nin 34'üncü maddesinde belirtilen sürelerde işlenilip işlenilmediği,

(6) Tutulması zorunlu olan defterlerin düzenli olarak muhafaza edilip edilmediği,

(7) Defterlerinde, kayıtlarında ve Türkiye Cumhuriyeti'nin resmî kurumlarıyla yazışmalarında Türkçe kullanılıp kullanılmadığı,

(8) Defter ve belgelerin okunamayacak hale gelmesi veya kaybolması halinde, öğrenme tarihinden itibaren on beş gün içinde yetkili mahkemeye başvurularak zayi belgesi alınılıp alınmadığı,

Denetçilerce incelenir.

Genel kurul toplantıları

MADDE 10- (1) Şube açılmasına ilişkin verilen izin bildirimini izleyen altı ay içinde ilk genel kurul toplantısının yapılarak zorunlu organlarının oluşturulup oluşturulmadığı,

(2) Olağan genel kurul toplantısının, statüsünde belirtilen zamanda yönetim kurulunun çağrısı üzerine yapılıp yapılmadığı,

(3) Genel kurulun toplantıya çağrılması, toplantı yeri, toplantı yeter sayısı, toplantı usulü ve toplantı ile ilgili diğer konularda dernekler mevzuatı ve kuruluşun statüsünde bulunan ilgili hükümlere uyulup uyulmadığı,

(4) Olağan veya olağanüstü genel kurul toplantılarını izleyen kırk beş gün içinde genel kurul sonuç bildirimini ve eklerinin yönetim kurulu başkanı tarafından mülki idare amirliğine verilip verilmediği,

(5) Türk Medeni Kanunu'nun 76'ncı maddesi hükmü çerçevesinde bütün üyelerin bir araya gelmeksizin yazılı katılımıyla ya da üyelerinin tamamının kanunda yazılı çağrı usulüne uymaksızın bir araya gelerek almış olduğu kararların alındığı tarihi izleyen kırk beş gün içinde yönetim kurulu başkanı tarafından mülki idare amirliğine bildirilip bildirilmediği,

(6) Şubenin, organlarında meydana gelen değişikliklerin, Dernekler Yönetmeliği Ek-25'deki Dernek Organlarındaki Değişiklik Bildirimi formunun doldurulması suretiyle, değişikliği izleyen kırk beş gün içinde mülki idare amirliğine bildirilip bildirilmediği,

(7) Genel kurul ve yönetim kurulu toplantılarının elektronik ortamda yapılması durumunda Dernekler Yönetmeliği'nin 15/A maddesine uygun hareket edilip edilmediği,

Denetçilerce incelenir.

Üyelik

MADDE 11- (1) Şubeye üye olarak kabul edilmiş olanların, Türkiye'de yerleşme hakkına ve kuruluşun statüsünde belirtilen üye olabilme koşullarına sahip olup olmadıkları,

(2) Üyelik müracaatlarının yazılı olarak yapılıp yapılmadığı ve kuruluşun yönetim kurulunca en çok otuz gün içinde karara bağlanarak sonucunun yazıyla başvuru sahibine bildirilip bildirilmediği,

(3) Başvurusu kabul edilen üyenin, bu amaçla tutulan deftere kayıt edilip edilmediği,

(4) Üyelğe kabul edilenler ile üyeliği sona erenlerin adının, soyadının, doğum tarihinin ve kimlik numarasının kabul edilme ve sona erme tarihinden itibaren kırk beş gün içinde merkezinin bulunduğu dernekler birimine bildirimini yapılıp yapılmadığı,

(5) Üyelik için kanunda ve statüde aranan nitelikleri sonradan kaybedenlerin, yazılı bildirilmek kaydıyla üyelikten çıkmak isteyenlerin, statü hükmü gereği üyelikten çıkarılmış olanların, ölüm ve sair nedenlerle üyelikleri sona erenlerin kuruluştaki üyelik kayıtlarının silinip silinmediği,

(6) Şubenin üyeleri arasında eşitliği bozan uygulamaların yapılıp yapılmadığı,

(7) Her üyeye şubenin faaliyetlerine ve yönetimine katılma hakkı verilip verilmediği, her üyeye eşitlik ilkesi gereği genel kurulda bir oy hakkı verilip verilmediği ve üyelerin, oylarını şahsen kullanıp kullanmadıkları,

Denetçilerce incelenir.

Yetki belgeleri

MADDE 12- (1) Şube yönetim kurulu asıl üyeleri hariç, şube adına gelir tahsil edecek kişi veya kişilerin, bir yıllık süreyi aşmamak üzere yetki süresi de belirtilmek suretiyle yönetim kurulu kararı ile tespit edilerek, bu kişiler adına yönetim kurulu başkanı tarafından onaylanan yetki belgesi (Dernekler Yönetmeliği Ek-19) düzenlenip düzenlenmediği,

(2) Şube adına gelir tahsil etmekle yetkili olan kişilerin, tahsil ettikleri paraları otuz gün içerisinde dernek saymanına teslim edip etmedikleri ya da derneğin banka hesabına yatırıp yatırmadıkları ile tahsilatı 5.000 (2020 yılı için belirlenen miktar) Türk Lirasını geçenlerin, otuz günlük süreyi beklemeksizin tahsil ettikleri parayı en geç iki iş günü içinde derneğin banka hesabına yatırıp yatırmadıkları,

(3) Adlarına yetki belgesi düzenlenmemiş kişilerce gelir tahsilatı yapıp yapılmadığı,

(4) Yetki belgesinin süresi sona ermesine rağmen yenilenmemiş yetki belgeleriyle gelir tahsilâtına devam edilip edilmediği,

(5) Yetki belgesinin süresinin bitmesi, yönetim kurulunca bu yetkinin iptal edilmesi veya adına yetki belgesi düzenlenen kişinin görevinden ayrılması, ölümü, işine veya görevine son verilmesi gibi hallerde, verilmiş olan yetki belgelerinin kuruluşun yönetim kuruluna bir hafta içinde teslim edilip edilmediği,

Denetçilerce incelenir.

Alındı belgeleri

MADDE 13- (1) Gelirlerinin tahsilinde kullanılan alındı belgelerinin, Dernekler Yönetmeliği Ek-17’de gösterilen biçim ve ebatla ve Dernekler Yönetmeliği’nin 42’nci maddesinde belirtilen şekilde bastırılmış olup olmadığı,

(2) Bastırılan alındı belgelerinin seri ve sıra numaraları ile diğer baskı işlerinde kusur bulunup bulunmadığının sayman üyeye kontrol edilerek, matbaadan bir tutanak ile teslim alınıp alınmadığı,

(3) Alındı belgelerinin, eski ve yeni saymanlar arasında tutanakla devir tesliminin yapıp yapılmadığı,

(4) Alındı belgelerinin, gelir tahsil etme görev ve yetkisine sahip bulunanlara, sayman üye tarafından imza karşılığı verilerek, kullanıldıktan sonra imza karşılığı geri alınmış olup olmadığı,

(5) Alındı belgelerinin kullanımında Dernekler Yönetmeliği’nin 45’inci maddesinde belirtilen usule uyulup uyulmadığı,

(6) Kullanılmış olan alındı belgelerinin 5 yıl süreyle saklanıp saklanılmadığı,

(7) Aynı bağışların Dernekler Yönetmeliği’nin 38’inci maddesinde belirtilen şekilde bastırılmış olan Aynı Bağış Alındı Belgesi ile alınıp alınmadığı,

Denetçilerce incelenir.

Gelir işlemleri

MADDE 14- (1) Gelirlerin alındı belgesi ile ya da bankalar aracılığıyla toplanılıp toplanılmadığı,

(2) Kişi, kurum veya kuruluşlar tarafından kuruluşa yapılan bedelsiz mal ve hizmet teslimlerinde Ayni Bağış Alındı Belgesi düzenlenip düzenlenmediği,

(3) Gelirlerin (nakit, çek, bono, poliçe vb.) tamamının mali defterlere doğru bir şekilde kaydedilip kaydedilmediği,

(4) Yedi bin Türk Lirasını (2020 yılı için belirlenen miktar) aşan her türlü gelir ile tahsilatın bankalar ve diğer finans kuruluşları veya Posta ve Telgraf Teşkilatı Anonim Şirketi aracılığıyla yapılıp yapılmadığı,

Denetçilerce incelenir.

Gider işlemleri

MADDE 15- (1) Harcamaların, şubenin statüsünde belirtilen amacına uygun olarak yapılıp yapılmadığı,

(2) Harcamaların, fatura, perakende satış fişi, serbest meslek makbuzu, 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nun 94'üncü maddesi kapsamında bulunan ödemeleri için gider pusulası (213 sayılı Vergi Usul Kanununun 234'üncü maddesi hükmüne göre, gider pusulasında yer alan bilgileri ihtiva etmesi kaydıyla, bankalar, Posta ve Telgraf Teşkilatı Anonim Şirketi ve adı geçen Kanun maddesinde belirtilen diğer kuruluşlar aracılığıyla yapılan ödemeler gider pusulası yerine geçer.), bu kapsamda bulunmayanlar için gider makbuzu, banka dekontu gibi belgelerle belgelendirilip belgelendirilmediği,

(3) Harcamaların deftere doğru bir şekilde kaydedilip kaydedilmediği,

(4) Ayni yardımların tesliminin Dernekler Yönetmeliği'nin 38'inci maddesinde belirtilen şekilde bastırılmış olan Ayni Yardım Teslim Belgesi ile yapılıp yapılmadığı,

(5) Harcama belgelerinin, kaydedildikleri defterlerdeki sayı ve tarih düzenine uygun olarak 5 yıl süreyle saklanılıp saklanılmadığı,

(6) Şubenin tutmakta olduğu defter tutma usulüne uygun olarak, yıl sonlarında (31 Aralık) işletme hesabı tablosu veya bilanço ve gelir tablosu düzenlenip düzenlenmediği,

(7) Şubenin gelir ve gider kayıtlarına ve bunlara ilişkin belgelere göre; dönem içindeki gelir ve giderler, önceki dönemden devir, banka, kasa, varsa borç ve alacak vb. ile ilgili hesaplar arasında mutabakat bulunup bulunmadığı,

(8) Yedi bin Türk Lirasını (2020 yılı için belirlenen miktar) aşan her türlü gider ve ödemelerini bankalar ve diğer finans kuruluşları veya Posta ve Telgraf Teşkilatı Anonim Şirketi aracılığıyla yapılıp yapılmadığı,

Denetçilerce incelenir.

Ticari faaliyetler

MADDE 16- (1) Ticari faaliyeti ile ilgili olarak Kurumlar Vergisi Kanunu hükümleri gereğince iktisadi işletme kurularak kurumlar vergisi mükellefiyeti tesis ettirilip ettirilmediği,

(2) Şubenin iktisadi işletmesinin ticaret siciline tescil ettirilip ettirilmediği,

(3) İktisadi işletmenin gelir gider işlemlerinin, şubenin gelir gider işlemlerinden ayrı olarak, bu işletmenin Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre tutmak zorunda olduğu defterlerinde izlenilip izlenilmediği,

Denetçilerce incelenir.

Diğer konular

MADDE 17- (1) Yürütülmekte olan faaliyetler ve yapılan harcamalarla ilgili olarak yönetim kurulunca usulüne uygun kararlar alınıp alınmadığı, bu kararlara uyulup uyulmadığı,

(2) Statüde gösterilen amaç ve amacın gerçekleştirilmesi için sürdürüleceği belirtilen çalışma konuları doğrultusunda faaliyet gösterilip gösterilmediği; defter, hesap ve kayıtların mevzuata ve statüsüne uygun olarak tutulup tutulmadığı hususlarında denetim kurulunca denetim yapılarak, sonuçların bir rapor halinde yönetim kuruluna ve toplandığında genel kurula sunulup sunulmadığı,

(3) Çalıştırılan personel için sigorta bildirim yapıp yapılmadığı,

(4) Ücretli olarak çalıştırılan personele yapmış olduğu ücret ödemeleriyle ilgili olarak 4857 sayılı İş Kanunu hükmü gereğince ücret hesabını gösterir imzalı ücret pusulası düzenleyerek bu belgenin çalıştırılan personele verilip verilmediği,

(5) Aylık ücretle çalıştırılan personele usulüne uygun bordro; 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nun 94'üncü maddesi kapsamında olan ödemelerde ise usulüne uygun gider pusulası (213 sayılı Vergi Usul Kanununun 234'üncü maddesi hükmüne göre, gider pusulasında yer alan bilgileri ihtiva etmesi kaydıyla, bankalar, Posta ve Telgraf Teşkilatı Anonim Şirketi ve adı geçen Kanun maddesinde belirtilen diğer kuruluşlar aracılığıyla yapılan ödemeler gider pusulası yerine geçer.) düzenlenip düzenlenmediği, yapılan bu maaş veya ücret ödemeleri nedeniyle vergi tevkifatı yapılarak ilgili kuruma yatırılıp yatırılmadığı,

(6) Dernekler Kanunu'nun 29'uncu maddesinde belirtilen ad, işaret ve sembollerin kullanılıp kullanılmadığı,

(7) Yönetim ve denetim kurullarının kamu görevlisi olmayan başkan ve üyelerine verilmekte olan ücretler ve her türlü ödenek, yolluk ve tazminatlar ile kuruluşun hizmetleri için görevlendirilecek üyelere verilecek gündelik ve yolluk miktarlarının genel kurul tarafından tespit olunup olunmadığı,

(8) Kurulma işlemi sırasında aranılan niteliklerin kaybedilip kaybedilmediği,

(9) Siyasi partilere maddi yardımda bulunulup bulunulmadığı,

(10) İş ve işlemlerin 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun ve 6415 sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanun'a uygun olarak yürütülüp yürütülmediği,

(11) Türk parası ve Türk parası ile ödemeyi sağlayan belge veya döviz çıkışlarında gümrük idarelerine Gümrük ve Ticaret Bakanlığı tarafından yayımlanan nakit beyan formu ile beyanda bulunulması ve ilgili transferlerin yapılması konusunda Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 sayılı Karar'a ve bu Karar'a istinaden çıkarılan tebliğlere uyulup uyulmadığı,

(12) Kamu ile ilişkili faaliyeti varsa, bu faaliyetlerinde kalite güvence sistemlerinin uygulanıp uygulanmadığı,

(13) İş ve işlemlerinde Dernekler mevzuatı ve ilgili diğer mevzuatın yukarıda belirtilen konular dışındaki emredici hükümlerine uyulup uyulmadığı,

Denetçilerce incelenir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Temsilcilik

İzin işlemleri

MADDE 18- (1) Temsilciliğin genel merkezi tarafından, Dernekler Yönetmeliği'ne ekli Ek-6 başvuru formunun, Ek-9/A'da bulunan örnek statüdeki bilgileri ihtiva eden ana statünün ve diğer belgelerin Bakanlığa verilerek izin alınıp alınmadığı,

(2) Dernekler Yönetmeliği'nin 28'inci maddesi gereğince, başvuru sonucunun başvuru sahibine bildirilip bildirilmediği,

(3) İzin başvurusu sonuçlanmadan faaliyette bulunulup bulunulmadığı,

(4) Kurucular arasında yabancı kişi olması durumunda, bu yabancı kişinin Türkiye'de yerleşme hakkının bulunup bulunmadığı,

Denetçilerce incelenir.

Faaliyet

MADDE 19- (1) Temsilciliğin Türkiye'de yürütmekte olduğu faaliyetlerinin bu kuruluşun statüsüne ve derneklerle ilgili mevzuat hükümlerine uygun yürütülüp yürütülmediği,

(2) Dernekler Yönetmeliği'ne ekli Ek-6 başvuru formunun 8'inci kısmında ve statüde belirtilen yerlerde faaliyet gösterilip gösterilmediği,

(3) Anayasa ve kanunlarla açıkça yasaklanan amaçları veya konusu suç teşkil eden fiilleri gerçekleştirmek amacıyla faaliyette bulunulup bulunulmadığı,

(4) Askerliğe, millî savunma ve genel kolluk hizmetlerine hazırlayıcı öğretim ve eğitim faaliyetlerinde bulunup bulunmadığı ve bu amaçları gerçekleştirmek üzere kamp veya eğitim yerleri açıp açmadığı, üyeleri için özel kıyafet veya üniforma kullanılıp kullanılmadığı,

(5) Faaliyetin yapılacağı yer ve faaliyet konularında yapılan değişiklik için Bakanlıktan izin alınıp alınmadığı,

(6) Dernekler Yönetmeliği'ne ekli Ek-9/A'da yer alan örnek statünün 14'üncü maddesi gereğince, temsilciliğin yerleşim yerinin bulunduğu yerin haricinde faaliyet izni verilen diğer illerde saha ofisi açılması durumunda, 10 gün içerisinde mülki idare amirliğine bildirimde bulunulup bulunulmadığı,

(7) Temsilci değişikliğinin yurt dışındaki genel merkez yetkili organınca yapılıp yapılmadığı,

(8) Temsilci değişikliği ve ek temsilci görevlendirmelerinde Dernekler Yönetmeliği'ne ekli statünün değiştirilerek Bakanlıktan izin alınıp alınmadığı,

(9) Temsilciler tarafından statüye ve mevzuata aykırı olarak üçüncü kişilere yetki veya imza devri yapılıp yapılmadığı,

Denetçilerce incelenir.

Beyanname

MADDE 20- (1) Temsilciliğin, her yıl sonu itibarıyla o yıl içerisindeki faaliyet ve harcamalarına ilişkin Dernekler Yönetmeliği'ne ekli Ek-8'de belirtilen beyannameyi takip eden yılın Nisan ayı sonuna kadar yerleşim yerinin bulunduğu valiliğe verip vermediği,

(2) Beyannamenin gerçeğe uygun olarak doldurulup doldurulmadığı,

Denetçilerce incelenir.

Bildirim

MADDE 21- (1) Temsilciliğin yurt dışından aldığı aynı veya nakdi yardımların kullanılmadan önce Dernekler Yönetmeliği Ek-4/A’da belirtilen Yurt Dışından Yardım Alma Bildirimini doldurarak mülki idare amirliğine bildirimde bulunup bulunmadığı, nakdi yardımların bankalar aracılığı ile alınıp alınmadığı ve bu yardımların amacına uygun olarak kullanılıp kullanılmadığı,

(2) Temsilciliğin, yardım yapılmadan önce Ek-4/B’de belirtilen Yurt Dışına Yapılacak Yardım Bildirimini, yardım gerçekleştirildikten sonra ise Ek-4/C’de belirtilen Yurt Dışına Yapılan Yardım Faaliyet Sonuç Bildirimini belirtilen sürelerle ve belirtilen usule uygun olarak verip vermedikleri,

(3) Yurt dışına finans kuruluşları aracılığı ile veya yolcu beraberinde gönderilecek yardımların bildirimlerinin yapılıp yapılmadığı,

(4) Temsilciliklerin genel merkezlerinden aldıkları paralar ile genel merkeze gönderdikleri para veya yardımlara ilişkin bildirim yükümlülüğünün yerine getirilip getirilmediği,

(5) Yönetmeliğe ekli Ek-9/A’da yer alan örnek statünün 2’nci maddesi gereğince yerleşim yeri adresi değişikliklerinin 45 gün içerisinde Bakanlığa ve temsilciliğin bulunduğu yerin valiliğine bildirilip bildirilmediği,

Denetçilerce incelenir.

Defterler ve kayıt usulü

MADDE 22- (1) Defter tutma esasının belirlenmesinde Dernekler Yönetmeliği’nin 31’inci maddesinde belirtilen hükme uygun hareket edilip edilmediği,

(2) Tutulması zorunlu olan ve aşağıda belirtilen defterlerin mevcut olup olmadığı,

a) İşletme hesabı esasına göre defter tutulması halinde; karar defteri, evrak kayıt defteri ve işletme hesabı defteri,

b) Bilanço esasına göre defter tutulması halinde; karar defteri, evrak kayıt defteri, yevmiye defteri ve büyük defter (Demirbaş defteri, alındı belgesi kayıt defteri ve envanter defteri ile diğer yardımcı defterler zorunlu olmayıp isteğe bağlı olarak tutulabilir),

(3) Defterlerin tasdik işlemleriyle ilgili olarak Dernekler Yönetmeliği’nin 36’ncı maddesi hükümlerine uyulup uyulmadığı,

(4) İçişleri Bakanlığınca yayımlanan 2007/2 Sayılı “*Dernekler Tarafından Tutulan Karar, Evrak Kayıt, Demirbaş ve İşletme Hesabı Defterlerinde Bulunması Gereken Bilgiler ile Bu Defterlerin Şekli Hakkında Tebliğ*” hükümlerine uyulup uyulmadığı,

(5) Defter kayıtlarının, Dernekler Yönetmeliği’nin 34’üncü maddesinde belirtilen sürelerde işlenilip işlenilmediği,

(6) Tutulması zorunlu olan defterlerin düzenli olarak muhafaza edilip edilmediği,

(7) Defterlerinde, kayıtlarında ve Türkiye Cumhuriyeti’nin resmî kurumlarıyla yazışmalarında Türkçe kullanılıp kullanılmadığı,

(8) Defter ve belgelerin okunamayacak hale gelmesi veya kaybolması halinde, öğrenme tarihinden itibaren on beş gün içinde yetkili mahkemeye başvurularak zayi belgesi alınıp alınmadığı,

Denetçilerce incelenir.

Gelir işlemleri

MADDE 23- (1) Gelirlerin bankalar tarafından düzenlenen dekont veya hesap özeti gibi belgelerle belgelendirilip belgelendirilmediği,

(2) Gelirlerin (nakit, çek, bono, poliçe vb.) tamamının mali defterlere doğru bir şekilde kaydedilip kaydedilmediği,

(3) Yedi bin Türk lirasını (2020 yılı için belirlenen miktar) aşan her türlü gelir ile tahsilatın, bankalar ve diğer finans kuruluşları veya Posta ve Telgraf Teşkilatı Anonim Şirketi aracılığıyla yapılıp yapılmadığı,

Denetçilerce incelenir.

Gider işlemleri

MADDE 24- (1) Harcamaların, Temsilciliğin statüsünde belirtilen amacına uygun olarak yapılıp yapılmadığı,

(2) Harcamaların, fatura, perakende satış fişi, serbest meslek makbuzu, 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nun 94'üncü maddesi kapsamında bulunan ödemeleri için gider pusulası (213 sayılı Vergi Usul Kanununun 234'üncü maddesi hükmüne göre, gider pusulasında yer alan bilgileri ihtiva etmesi kaydıyla, bankalar, Posta ve Telgraf Teşkilatı Anonim Şirketi ve adı geçen Kanun maddesinde belirtilen diğer kuruluşlar aracılığıyla yapılan ödemeler gider pusulası yerine geçer.), bu kapsamda bulunmayanlar için gider makbuzu, banka dekontu gibi belgelerle belgelendirilip belgelendirilmediği,

(3) Harcamaların deftere doğru bir şekilde kaydedilip kaydedilmediği,

(4) Aynı yardımların tesliminin Dernekler Yönetmeliği'nin 38'inci maddesinde belirtilen şekilde bastırılmış olan Aynı Yardım Teslim Belgesi ile yapılıp yapılmadığı,

(5) Harcama belgelerinin, kaydedildikleri defterlerdeki sayı ve tarih düzenine uygun olarak 5 yıl süreyle saklanılıp saklanılmadığı,

(6) Temsilciliğin tutmakta olduğu defter tutma usulüne uygun olarak, yıl sonlarında (31 Aralık) işletme hesabı tablosu veya bilanço ve gelir tablosu düzenlenip düzenlenmediği,

(7) Temsilciliğin gelir ve gider kayıtlarına ve bunlara ilişkin belgelere göre; dönem içindeki gelir ve giderler, önceki dönemden devir, banka, kasa, varsa borç ve alacak vb. ile ilgili hesaplar arasında mutabakat bulunup bulunmadığı,

(8) Yedi bin Türk lirasını (2020 yılı için belirlenen miktar) aşan her türlü gider ve ödemelerini bankalar ve diğer finans kuruluşları veya Posta ve Telgraf Teşkilatı Anonim Şirketi aracılığıyla yapılıp yapılmadığı,

Denetçilerce incelenir.

Ticari faaliyetler

MADDE 25- (1) Ticari faaliyeti ile ilgili olarak Kurumlar Vergisi Kanunu hükümleri gereğince iktisadi işletme kurularak kurumlar vergisi mükellefiyeti tesis ettirilip ettirilmediği,

(2) Temsilciliğin iktisadi işletmesinin ticaret siciline tescil ettirilip ettirilmediği,

(3) İktisadi işletmenin gelir gider işlemlerinin, kuruluşun gelir gider işlemlerinden ayrı olarak, bu işletmenin Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre tutmak zorunda olduğu defterlerinde izlenilip izlenilmediği,

Denetçilerce incelenir.

Diğer konular

MADDE 26- (1) Yürütülmekte olan faaliyetler ve yapılan harcamalarla ilgili olarak temsilci tarafından usulüne uygun kararlar alınıp alınmadığı, bu kararlara uyulup uyulmadığı,

(2) Statüde gösterilen amaç ve amacın gerçekleştirilmesi için sürdürüleceği belirtilen çalışma konuları doğrultusunda faaliyet gösterilip gösterilmediği; defter, hesap ve kayıtların mevzuata ve statüsüne uygun olarak tutulup tutulmadığı,

(3) Çalıştırılan personel için sigorta bildirim yapıp yapılmadığı,

(4) Ücretli olarak çalıştırılan personele yapmış olduğu ücret ödemeleriyle ilgili olarak 4857 sayılı İş Kanunu hükmü gereğince ücret hesabını gösterir imzalı ücret pusulası düzenleyerek bu belgenin çalıştırılan personele verilip verilmediği,

(5) Aylık ücretle çalıştırılan personele usulüne uygun bordro; 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nun 94'üncü maddesi kapsamında olan ödemelerde ise usulüne uygun gider pusulası (213 sayılı Vergi Usul Kanununun 234'üncü maddesi hükmüne göre, gider pusulasında yer alan bilgileri ihtiva etmesi kaydıyla, bankalar, Posta ve Telgraf Teşkilatı Anonim Şirketi ve adı geçen Kanun maddesinde belirtilen diğer kuruluşlar aracılığıyla yapılan ödemeler gider pusulası yerine geçer.) düzenlenip düzenlenmediği, yapılan bu maaş veya ücret ödemeleri nedeniyle vergi tevkifatı yapılarak ilgili kuruma yatırılıp yatırılmadığı,

(6) Dernekler Kanunu'nun 29'uncü maddesinde belirtilen ad, işaret ve sembollerin kullanılıp kullanılmadığı,

(7) Kurulma işlemi sırasında aranılan niteliklerin kaybedilip kaybedilmediği,

(8) Siyasi partilere maddi yardımda bulunulup bulunulmadığı,

(9) İş ve işlemlerin 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun ile 6415 sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanun'a uygun olarak yürütülüp yürütülmediği,

(10) Türk parası ve Türk parası ile ödemeyi sağlayan belge veya döviz çıkışlarında gümrük idarelerine Gümrük ve Ticaret Bakanlığı tarafından yayımlanan nakit beyan formu ile beyanda bulunulması ve ilgili transferlerin yapılması konusunda Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 sayılı Karar'a ve bu Karar'a istinaden çıkarılan tebliğlere uyulup uyulmadığı,

(11) Kamu ile ilişkili faaliyeti varsa, bu faaliyetlerinde kalite güvence sistemlerinin uygulanıp uygulanmadığı,

(12) İş ve işlemlerinde Dernekler mevzuatı ve ilgili diğer mevzuatın yukarıda belirtilen konular dışındaki emredici hükümlerine uyulup uyulmadığı,

Denetçilerce incelenir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Faaliyette Bulunma

İzin işlemleri

MADDE 27- (1) Merkezi yurt dışında bulunan dernek, vakıf ve diğer kâr amacı gütmeyen kuruluş tarafından, Dernekler Yönetmeliği'ne ekli Ek-6 başvuru formunun, EK-9/B'de bulunan örnek statüdeki bilgileri ihtiva eden ana statünün ve diğer belgelerin Bakanlığa verilerek izin alınıp alınmadığı,

(2) Dernekler Yönetmeliği'nin 28'inci maddesi gereğince, başvuru sonucunun başvuru sahibine bildirilip bildirilmediği,

(3) İzin başvurusu sonuçlanmadan faaliyette bulunulup bulunulmadığı,

(4) Yetkili kişiler arasında yabancı kişi olması durumunda, bu yabancı kişinin Türkiye’de yerleşme hakkının bulunup bulunmadığı,

Denetçilerce incelenir.

Faaliyet

MADDE 28- (1) Türkiye’de yürütülen faaliyetlerin faaliyet statüsüne ve derneklerle ilgili mevzuat hükümlerine uygun yürütülüp yürütülmediği,

(2) Dernekler Yönetmeliği’ne ekli Ek-6 başvuru formunun 8’inci kısmında ve statüde belirtilen yerlerde faaliyet gösterilip gösterilmediği,

(3) Anayasa ve kanunlarla açıkça yasaklanan amaçları veya konusu suç teşkil eden fiilleri gerçekleştirmek amacıyla faaliyette bulunulup bulunulmadığı,

(4) Askerliğe, millî savunma ve genel kolluk hizmetlerine hazırlayıcı öğretim ve eğitim faaliyetlerinde bulunup bulunmadığı ve bu amaçları gerçekleştirmek üzere kamp veya eğitim yerleri açıp açmadığı, üyeleri için özel kıyafet veya üniforma kullanılıp kullanılmadığı,

(5) Faaliyetin yapılacağı yer ve faaliyet konularında yapılan değişiklik için Bakanlıktan izin alınıp alınmadığı,

(6) Yönetici değişikliği ve ek yönetici görevlendirmelerinde Dernekler Yönetmeliği’ne ekli statünün değiştirilerek Bakanlıktan izin alınıp alınmadığı,

(7) Faaliyet izni süresinin dolup dolmadığı,

Denetçilerce incelenir.

Beyanname

MADDE 29- (1) Her yıl sonu itibarıyla o yıl içerisindeki faaliyet ve harcamalarına ilişkin Dernekler Yönetmeliği’ne ekli Ek-8’de belirtilen beyannamenin takip eden yılın Nisan ayı sonuna kadar yerleşim yeri valiliğine verilip verilmediği,

(2) Beyannamenin gerçeğe uygun olarak doldurulup doldurulmadığı,

(3) Faaliyet izinleri yıl içerisinde sona ermiş ise beyannamesinin yerleşim yeri valiliğine verilip verilmediği,

Denetçilerce incelenir.

Bildirim

MADDE 30- (1) Yurt dışından alınan aynı veya nakdi yardımların, kullanılmadan önce Dernekler Yönetmeliği Ek-4/A’da belirtilen Yurt Dışından Yardım Alma Bildirimini doldurarak mülki idare amirliğine bildirilip bildirilmediği,

(2) Nakdi yardımların bankalar aracılığı ile alınıp alınmadığı,

(3) Yurt dışından alınan yardımların amacına uygun olarak kullanılıp kullanılmadığı,

(4) Yurt dışına yapılan yardımların, yardım yapılmadan önce Ek-4/B’de belirtilen Yurt Dışına Yapılacak Yardım Bildirimi, yardım gerçekleştirildikten sonra ise Ek-4/C’de belirtilen Yurt Dışına Yapılan Yardım Faaliyet Sonuç Bildirimi doldurularak usulüne uygun olarak verilip verilmediği,

(5) Yurt dışına finans kuruluşları aracılığı ile veya yolcu beraberinde gönderilecek yardımların bildirimlerinin yapılıp yapılmadığı,

(6) Genel merkezlerinden alınan paralar ile genel merkeze ve yurt dışına gönderilen para veya yardımlara ilişkin bildirim yükümlülüğünün yerine getirilip getirilmediği,

(7) Yönetmeliğe ekli Ek-9/B’da yer alan örnek statünün 1’nci maddesi gereğince yerleşim yeri adresi değişikliklerinin 45 gün içerisinde Bakanlığa ve statüde belirtilen adresin bulunduğu yerin valiliğine bildirilip bildirilmediği,

Denetçilerce incelenir.

Defterler ve kayıt usulü

MADDE 31- (1) Defter tutma esasının belirlenmesinde Dernekler Yönetmeliği’nin 31’inci maddesinde belirtilen hükme uygun hareket edilip edilmediği,

(2) Tutulması zorunlu olan ve aşağıda belirtilen defterlerin mevcut olup olmadığı,

a) İşletme hesabı esasına göre defter tutulması halinde; karar defteri, evrak kayıt defteri ve işletme hesabı defteri,

b) Bilanço esasına göre defter tutulması halinde; karar defteri, evrak kayıt defteri, yevmiye defteri ve büyük defter (Zorunlu olmayan defterler isteğe bağlı olarak tutulabilir.),

(3) Defterlerin tasdik işlemleriyle ilgili olarak Dernekler Yönetmeliği’nin 36’ncı maddesi hükümlerine uyulup uyulmadığı,

(4) İçişleri Bakanlığınca yayımlanan 2007/2 Sayılı “*Dernekler Tarafından Tutulan Karar, Evrak Kayıt, Demirbaş ve İşletme Hesabı Defterlerinde Bulunması Gereken Bilgiler ile Bu Defterlerin Şekli Hakkında Tebliğ*” hükümlerine uyulup uyulmadığı,

(5) Defter kayıtlarının, Dernekler Yönetmeliği’nin 34’üncü maddesinde belirtilen sürelerde işlenilip işlenmediği,

(6) Tutulması zorunlu olan defterlerin düzenli olarak muhafaza edilip edilmediği,

(7) Defterlerinde, kayıtlarında ve Türkiye Cumhuriyeti’nin resmî kurumlarıyla yazışmalarında Türkçe kullanılıp kullanılmadığı,

(8) Defter ve belgelerin okunamayacak hale gelmesi veya kaybolması halinde, öğrenme tarihinden itibaren on beş gün içinde yetkili mahkemeye başvurularak zayi belgesi alınıp alınmadığı,

Denetçilerce incelenir.

Gelir işlemleri

MADDE 32- (1) Gelirlerin bankalar tarafından düzenlenen dekont veya hesap özeti gibi belgelerle belgelendirilip belgelendirilmediği,

(2) Gelirlerin (nakit, çek, bono, poliçe vb.) tamamının mali defterlere doğru bir şekilde kaydedilip kaydedilmediği,

(3) Yedi bin Türk lirasını (2020 yılı için belirlenen miktar) aşan her türlü gelir ile tahsilatın, bankalar ve diğer finans kuruluşları veya Posta ve Telgraf Teşkilatı Anonim Şirketi aracılığıyla yapılıp yapılmadığı,

Denetçilerce incelenir.

Gider işlemleri

MADDE 33- (1) Harcamaların, faaliyet statüsünde belirtilen amacına uygun olarak yapılıp yapılmadığı,

(2) Harcamaların, fatura, perakende satış fişi, serbest meslek makbuzu, 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nun 94'üncü maddesi kapsamında bulunan ödemeleri için gider pusulası (213 sayılı Vergi Usul Kanununun 234'üncü maddesi hükmüne göre, gider pusulasında yer alan bilgileri ihtiva etmesi kaydıyla, bankalar, Posta ve Telgraf Teşkilatı Anonim Şirketi ve adı geçen Kanun maddesinde belirtilen diğer kuruluşlar aracılığıyla yapılan ödemeler gider pusulası yerine geçer.), bu kapsamda bulunmayanlar için gider makbuzu, banka dekontu gibi belgelerle belgelendirilip belgelendirilmediği,

(3) Harcamaların deftere doğru bir şekilde kaydedilip kaydedilmediği,

(4) Aynı yardımların tesliminin Dernekler Yönetmeliği'nin 38'inci maddesinde belirtilen şekilde bastırılmış olan Aynı Yardım Teslim Belgesi ile yapılıp yapılmadığı,

(5) Harcama belgelerinin, kaydedildikleri defterlerdeki sayı ve tarih düzenine uygun olarak 5 yıl süreyle saklanılıp saklanılmadığı,

(6) Tutulması zorunlu olan defterlerin usulüne uygun olarak, yıl sonlarında (31 Aralık) işletme hesabı tablosu veya bilanço ve gelir tablosu düzenlenip düzenlenmediği,

(7) Gelir ve gider kayıtlarına ve bunlara ilişkin belgelere göre; dönem içindeki gelir ve giderler, önceki dönemden devir, banka, kasa, varsa borç ve alacak vb. ile ilgili hesaplar arasında mutabakat bulunup bulunmadığı,

(8) Yedi bin Türk lirasını (2020 yılı için belirlenen miktar) aşan her türlü gider ve ödemelerini bankalar ve diğer finans kuruluşları veya Posta ve Telgraf Teşkilatı Anonim Şirketi aracılığıyla yapılıp yapılmadığı,

Denetçilerce incelenir.

Ticari faaliyetler

MADDE 34- (1) Ticari faaliyeti ile ilgili olarak Kurumlar Vergisi Kanunu hükümleri gereğince iktisadi işletme kurularak kurumlar vergisi mükellefiyeti tesis ettirilip ettirilmediği,

(2) İktisadi işletmesinin ticaret siciline tescil ettirilip ettirilmediği,

(3) İktisadi işletmenin gelir gider işlemlerinin, kuruluşun gelir gider işlemlerinden ayrı olarak, bu işletmenin Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre tutmak zorunda olduğu defterlerinde izlenilip izlenilmediği,

Denetçilerce incelenir.

Diğer konular

MADDE 35- (1) Yürütülmekte olan faaliyetler ve yapılan harcamalarla ilgili olarak alınan kararlara uyulup uyulmadığı,

(2) Statüde gösterilen amaç ve amacın gerçekleştirilmesi için sürdürüleceği belirtilen çalışma konuları doğrultusunda faaliyet gösterilip gösterilmediği; defter, hesap ve kayıtların mevzuata ve statüsüne uygun olarak tutulup tutulmadığı,

(3) Çalıştırılan personel için sigorta bildirimini yapılıp yapılmadığı,

(4) Ücretli olarak çalıştırılan personele yapmış olduğu ücret ödemeleriyle ilgili olarak 4857 sayılı İş Kanunu hükmü gereğince ücret hesabını gösterir imzalı ücret pusulası düzenleyerek bu belgenin çalıştırılan personele verilip verilmediği,

(5) Aylık ücretle çalıştırılan personele usulüne uygun bordro; 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nun 94'üncü maddesi kapsamında olan ödemelerde ise usulüne uygun gider pusulası (213 sayılı Vergi Usul Kanununun 234'üncü maddesi hükmüne göre, gider pusulasında yer alan

bilgileri ihtiva etmesi kaydıyla, bankalar, Posta ve Telgraf Teşkilatı Anonim Şirketi ve adı geçen Kanun maddesinde belirtilen diğer kuruluşlar aracılığıyla yapılan ödemeler gider pusulası yerine geçer.) düzenlenip düzenlenmediği, yapılan bu maaş veya ücret ödemeleri nedeniyle vergi tevkifatı yapılarak ilgili kuruma yatırılıp yatırılmadığı,

(6) Dernekler Kanunu'nun 29'uncu maddesinde belirtilen ad, işaret ve sembollerin kullanılıp kullanılmadığı,

(7) Faaliyette bulunma iznine ilişkin olarak aranılan niteliklerin kaybedilip kaybedilmediği,

(8) Siyasi partilere maddi yardımda bulunulup bulunulmadığı,

(9) İş ve işlemlerin 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun ile 6415 sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanun'a uygun olarak yürütülüp yürütülmediği,

(10) Türk parası ve Türk parası ile ödemeyi sağlayan belge veya döviz çıkışlarında gümrük idarelerine Gümrük ve Ticaret Bakanlığı tarafından yayımlanan nakit beyan formu ile beyanda bulunulması ve ilgili transferlerin yapılması konusunda Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 sayılı Karar'a ve bu Karar'a istinaden çıkarılan tebliğlere uyulup uyulmadığı,

(11) Kamu ile ilişkili faaliyeti varsa, bu faaliyetlerinde kalite güvence sistemlerini uygulayıp uygulamadığı,

(12) İş ve işlemlerinde Dernekler mevzuatı ve ilgili diğer mevzuatın yukarıda belirtilen konular dışındaki emredici hükümlerine uyulup uyulmadığı,

Denetçilerce incelenir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

İş Birliğinde Bulunma

İzin işlemleri

MADDE 36- (1) Merkezi yurt dışında bulunan dernek, vakıf ve diğer kâr amacı gütmeyen kuruluş tarafından, Dernekler Yönetmeliği'ne ekli Ek-6 başvuru formunun, Ek-9/B'de bulunan örnek statüdeki bilgileri ihtiva eden ana statünün ve diğer belgelerin Bakanlığa verilerek izin alınılıp alınmadığı,

(2) Dernekler Yönetmeliği'nin 28'inci maddesi gereğince, başvuru sonucunun başvuru sahibine bildirilip bildirilmediği,

(3) İzin başvurusu sonuçlanmadan faaliyette bulunulup bulunulmadığı,

(4) Yetkili kişiler arasında yabancı kişi olması durumunda, bu yabancı kişinin Türkiye'de yerleşme hakkının bulunup bulunmadığı,

Denetçilerce incelenir.

Faaliyet

MADDE 37- (1) Türkiye'de yürütülen iş birliğinin statüye ve derneklerle ilgili mevzuat hükümlerine uygun yürütülüp yürütülmediği,

(2) Dernekler Yönetmeliği'ne ekli Ek-6 başvuru formunun 8'inci kısmında ve statüde belirtilen yerlerde faaliyet gösterilip gösterilmediği,

(3) Anayasa ve kanunlarla açıkça yasaklanan amaçları veya konusu suç teşkil eden fiilleri gerçekleştirmek amacıyla faaliyette bulunulup bulunulmadığı,

(4) Askerliğe, millî savunma ve genel kolluk hizmetlerine hazırlayıcı öğretim ve eğitim faaliyetlerinde bulunup bulunmadığı ve bu amaçları gerçekleştirmek üzere kamp veya eğitim yerleri açıp açmadığı, üyeleri için özel kıyafet veya üniforma kullanılıp kullanılmadığı,

(5) Faaliyetin yapılacağı yer ve iş birliği konularında yapılan değişiklik için Bakanlıktan izin alınılıp alınmadığı,

(6) Yönetici değişikliği ve ek yönetici görevlendirmelerinde Dernekler Yönetmeliği'ne ekli statünün değiştirilerek Bakanlıktan izin alınıp alınmadığı,

(7) İş birliği izni süresinin dolup dolmadığı,

Denetçilerce incelenir.

Beyanname

MADDE 38- (1) Her yıl sonu itibarıyla o yıl içerisindeki faaliyet ve harcamalarına ilişkin Dernekler Yönetmeliği'ne ekli Ek-8'de belirtilen beyannamenin takip eden yılın Nisan ayı sonuna kadar yerleşim yeri valiliğine verilip verilmediği,

(2) Beyannamenin gerçeğe uygun olarak doldurulup doldurulmadığı,

(3) İş birliği izinleri yıl içerisinde sona ermiş ise beyannamenin yerleşim yeri valiliğine verilip verilmediği,

Denetçilerce incelenir.

Bildirim

MADDE 39- (1) Yurt dışından alınan ayni veya nakdi yardımların kullanılmadan önce Dernekler Yönetmeliği Ek-4/A'da belirtilen Yurt Dışından Yardım Alma Bildiriminin doldurulup mülki idare amirliğine bildirimde bulunup bulunmadığı, nakdi yardımların bankalar aracılığı ile alınıp alınmadığı ve bu yardımların amacına uygun olarak kullanılıp kullanılmadığı,

(2) Yurt dışına yapılan yardımların, yardım yapılmadan önce Ek-4/B'de belirtilen Yurt Dışına Yapılacak Yardım Bildirimi, yardım gerçekleştirildikten sonra ise Ek-4/C'de belirtilen Yurt Dışına Yapılan Yardım Faaliyet Sonuç Bildirimi doldurulup usulüne uygun olarak verilip verilmediği,

(3) Yurt dışına finans kuruluşları aracılığı ile veya yolcu beraberinde gönderilecek yardımların bildirimlerinin yapılıp yapılmadığı,

(4) Genel merkezlerinden alınan paralar ile genel merkeze ve yurt dışına gönderilen para veya yardımlara ilişkin bildirim yükümlülüğünün yerine getirilip getirilmediği,

(5) Yönetmeliğe ekli Ek-9/B'de yer alan örnek statünün 1'inci maddesi gereğince yerleşim yeri adresi değişikliklerinin 45 gün içerisinde Bakanlığa ve statüde belirtilen adresin bulunduğu yerin valiliğine bildirilip bildirilmediği

Denetçilerce incelenir.

Defterler ve kayıt usulü

MADDE 40- (1) Defter tutma esasının belirlenmesinde Dernekler Yönetmeliği'nin 31'inci maddesinde belirtilen hükme uygun hareket edilip edilmediği,

(2) Tutulması zorunlu olan ve aşağıda belirtilen defterlerin mevcut olup olmadığı,

a) İşletme hesabı esasına göre defter tutulması halinde; karar defteri, evrak kayıt defteri ve işletme hesabı defteri,

b) Bilanço esasına göre defter tutulması halinde; karar defteri, evrak kayıt defteri, yevmiye defteri ve büyük defter (Zorunlu olmayan defterler isteğe bağlı olarak tutulabilir.),

(3) Defterlerin tasdik işlemleriyle ilgili olarak Dernekler Yönetmeliği'nin 36'ncı maddesi hükümlerine uyulup uyulmadığı,

(4) İçişleri Bakanlığınca yayımlanan 2007/2 Sayılı "Dernekler Tarafından Tutulan Karar, Evrak Kayıt, Demirbaş ve İşletme Hesabı Defterlerinde Bulunması Gereken Bilgiler ile Bu Defterlerin Şekli Hakkında Tebliğ" hükümlerine uyulup uyulmadığı,

(5) Defter kayıtlarının, Dernekler Yönetmeliği'nin 34'üncü maddesinde belirtilen sürelerde işlenilip işlenilmediği,

(6) Tutulması zorunlu olan defterlerin düzenli olarak muhafaza edilip edilmediği,

(7) Defterlerinde, kayıtlarında ve Türkiye Cumhuriyeti'nin resmî kurumlarıyla yazışmalarında Türkçe kullanılıp kullanılmadığı,

(8) Defter ve belgelerin okunamayacak hale gelmesi veya kaybolması halinde, öğrenme tarihinden itibaren on beş gün içinde yetkili mahkemeye başvurularak zayi belgesi alınıp alınmadığı,

Denetçilerce incelenir.

Gelir işlemleri

MADDE 41- (1) Gelirlerin bankalar tarafından düzenlenen dekont veya hesap özeti gibi belgelerle belgelendirilip belgelendirilmediği,

(2) Gelirlerin (nakit, çek, bono, poliçe vb.) tamamının mali defterlere doğru bir şekilde kaydedilip kaydedilmediği,

(3) Yedi bin Türk lirasını (2020 yılı için belirlenen miktar) aşan her türlü gelir ile tahsilatın bankalar ve diğer finans kuruluşları veya Posta ve Telgraf Teşkilatı Anonim Şirketi aracılığıyla yapılıp yapılmadığı,

Denetçilerce incelenir.

Gider işlemleri

MADDE 42- (1) Harcamaların, iş birliği statüsünde belirtilen amaca uygun olarak yapılıp yapılmadığı,

(2) Harcamaların, fatura, perakende satış fişi, serbest meslek makbuzu, 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nun 94'üncü maddesi kapsamında bulunan ödemeleri için gider pusulası (213 sayılı Vergi Usul Kanununun 234'üncü maddesi hükmüne göre, gider pusulasında yer alan bilgileri ihtiva etmesi kaydıyla, bankalar, Posta ve Telgraf Teşkilatı Anonim Şirketi ve adı geçen Kanun maddesinde belirtilen diğer kuruluşlar aracılığıyla yapılan ödemeler gider pusulası yerine geçer.), bu kapsamda bulunmayanlar için gider makbuzu, banka dekontu gibi belgelerle belgelendirilip belgelendirilmediği,

(3) Harcamaların deftere doğru bir şekilde kaydedilip kaydedilmediği,

(4) Aynı yardımların tesliminin Dernekler Yönetmeliği'nin 38'inci maddesinde belirtilen şekilde bastırılmış olan Aynı Yardım Teslim Belgesi ile yapılıp yapılmadığı,

(5) Harcama belgelerinin, kaydedildikleri defterlerdeki sayı ve tarih düzenine uygun olarak 5 yıl süreyle saklanıp saklanmadığı,

(6) Defter tutma usulüne uygun olarak, yıl sonlarında (31 Aralık) işletme hesabı tablosu veya bilanço ve gelir tablosu düzenlenip düzenlenmediği,

(7) Gelir ve gider kayıtlarına ve bunlara ilişkin belgelere göre; dönem içindeki gelir ve giderler, önceki dönemden devir, banka, kasa, varsa borç ve alacak vb. ile ilgili hesaplar arasında mutabakat bulunup bulunmadığı,

(8) Yedi bin Türk lirasını (2020 yılı için belirlenen miktar) aşan her türlü gider ve ödemelerini bankalar ve diğer finans kuruluşları veya Posta ve Telgraf Teşkilatı Anonim Şirketi aracılığıyla yapılıp yapılmadığı,

Denetçilerce incelenir.

Ticari faaliyetler

MADDE 43- (1) Ticari faaliyeti ile ilgili olarak Kurumlar Vergisi Kanunu hükümleri gereğince iktisadi işletme kurularak kurumlar vergisi mükellefiyeti tesis ettirilip ettirilmediği,

(2) İktisadi işletmesinin ticaret siciline tescil ettirilip ettirilmediği,

(3) İktisadi işletmenin gelir gider işlemlerinin, kuruluşun gelir gider işlemlerinden ayrı olarak, bu işletmenin Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre tutmak zorunda olduğu defterlerinde izlenilip izlenilmediği,

Denetçilerce incelenir.

Diğer konular

MADDE 44- (1) Yürütülmekte olan faaliyetler ve yapılan harcamalarla ilgili olarak alınan kararlara uyulup uyulmadığı,

(2) Statüde gösterilen amaç ve amacın gerçekleştirilmesi için sürdürüleceği belirtilen çalışma konuları doğrultusunda faaliyet gösterilip gösterilmediği; defter, hesap ve kayıtların mevzuata ve statüsüne uygun olarak tutulup tutulmadığı,

(3) Çalıştırılan personel için sigorta bildirimini yapılıp yapılmadığı,

(4) Ücretli olarak çalıştırılan personele yapmış olduğu ücret ödemeleriyle ilgili olarak 4857 sayılı İş Kanunu hükmü gereğince ücret hesabını gösterir imzalı ücret pusulası düzenleyerek bu belgenin çalıştırılan personele verilip verilmediği,

(5) Aylık ücretle çalıştırılan personele usulüne uygun bordro; 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nun 94'üncü maddesi kapsamında olan ödemelerde ise usulüne uygun gider pusulası (213 sayılı Vergi Usul Kanununun 234'üncü maddesi hükmüne göre, gider pusulasında yer alan bilgileri ihtiva etmesi kaydıyla, bankalar, Posta ve Telgraf Teşkilatı Anonim Şirketi ve adı geçen Kanun maddesinde belirtilen diğer kuruluşlar aracılığıyla yapılan ödemeler gider pusulası yerine geçer.) düzenlenip düzenlenmediği, yapılan bu maaş veya ücret ödemeleri nedeniyle vergi tevkifatı yapılarak ilgili kuruma yatırılıp yatırılmadığı,

(6) Dernekler Kanunu'nun 29'uncü maddesinde belirtilen ad, işaret ve sembollerin kullanılıp kullanılmadığı,

(7) İş birliği iznine ilişkin olarak aranılan nitelikleri kaybedilip kaybedilmediği,

(8) Siyasi partilere maddi yardımda bulunulup bulunulmadığı,

(9) İş ve işlemlerin 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun ile 6415 sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanun'a uygun olarak yürütülüp yürütülmediği,

(10) Türk parası ve Türk parası ile ödemeyi sağlayan belge veya döviz çıkışlarında gümrük idarelerine Gümrük ve Ticaret Bakanlığı tarafından yayımlanan nakit beyan formu ile beyanda bulunulması ve ilgili transferlerin yapılması konusunda Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 sayılı Karar'a ve bu Karar'a istinaden çıkarılan tebliğlere uyulup uyulmadığı,

(11) Kamu ile ilişkili faaliyeti varsa, bu faaliyetlerinde kalite güvence sistemlerinin uygulanıp uygulanmadığı,

(12) İş ve işlemlerinde Dernekler mevzuatı ve ilgili diğer mevzuatın yukarıda belirtilen konular dışındaki emredici hükümlerine uyulup uyulmadığı,

Denetçilerce incelenir.

ALTINCI BÖLÜM

Denetimde Yararlanılacak Mevzuat

MADDE 45- (1) Denetimde öncelikle yararlanılacak mevzuat ve diğer kaynaklar:

a) Kanunlar

1) 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu

2) 5253 sayılı Dernekler Kanunu

3) 2860 sayılı Yardım Toplama Kanunu

4) 5072 sayılı Dernek ve Vakıfların Kamu Kurum ve Kuruluşları ile İlişkilerine Dair Kanun

5) 3335 sayılı Uluslararası Nitelikteki Teşekküllerin Kurulması Hakkında Kanun

6) 5326 sayılı Kabahatler Kanunu

7) 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu

8) 213 sayılı Vergi Usul Kanunu

9) 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu

10) 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu

11) 4857 sayılı İş Kanunu

12) 7201 sayılı Tebligat Kanunu

13) 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu

14) 6415 sayılı Terörizmin Finansmanın Önlenmesi Hakkında Kanun

15) 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun

b) Yönetmelikler

1) Dernekler Yönetmeliği

2) İçişleri Bakanlığı Dernekler Denetçileri Yönetmeliği

3) Yardım Toplama Esas ve Usulleri Hakkında Yönetmelik

4) Ortaokul ve Ortaöğretim Kurumları Özel Barınma Hizmetleri Yönetmeliği

5) Dernek, Vakıf, Birlik, Kurum, Kuruluş, Sandık ve Benzeri Teşekküllere Genel Yönetim Kapsamındaki Kamu İdarelerinin Bütçelerinden Yardım Yapılması Hakkında Yönetmelik

6) Yükseköğretim Özel Barınma Hizmetleri Yönetmeliği

c) Yönergeler

1) İçişleri Bakanlığı Dernekler Denetçileri Görev ve Çalışma Yönergesi

ç) Tebliğler

1) 2005/1 sayılı Dernekler Tarafından Bastırılacak Alındı, Ayni Yardım Teslim ve Ayni Bağış Alındı Belgeleri ile Gider Makbuzları Hakkında Tebliğ

2) 2005/2 sayılı Dernekler Tarafından Bastırılacak Alındı, Ayni Yardım Teslim ve Ayni Bağış Alındı Belgeleri ile Gider Makbuzları Hakkında Tebliğ'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ

3) 2006/1 sayılı Dernekler Tarafından Tutulan Üye Kayıt Defterinde Bulunması Gereken Bilgiler ile Bu Defterin Şekli Hakkında Tebliğ

4) 2007/2 sayılı Dernekler Tarafından Tutulan Karar, Evrak Kayıt, Demirbaş ve İşletme Hesabı Defterlerinde Bulunması Gereken Bilgiler İle Bu Defterlerin Şekli Hakkında Tebliğ

5) 225 sıra no'lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği

6) 251 seri no'lu Gelir Vergisi Genel Tebliği

7) 1 seri no'lu Kurumlar Vergisi Genel Tebliği

8) 442 seri no'lu Tahsilat Genel Tebliği

9) 2008-32/34 sayılı Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karar

d) Genelgeler ve hukuk müşavirliği görüşleri.